

1974 - VI - 15

Kukullako Donemiliagan (San Millán de la Cogolla), "Monasterio de Yuso"n, eguerdiko hamabietan bildu dira batzar irekian: L. Villasante buru, J. Haritschelhar buruordezko, A. Arrue, X. Diharce, A. Irigoyen, P. Lafitte eta J.M. Satrustegi euskaltzain jaunak N. Altzola Gerediaga, I. Berriatua, Y. Etxaide, J.F. Setien, X. Gereño, J. Goikoetxea Maiza, X. Kintana, J.L. Lizundia, J.J.B. Merino Urrutia eta J. Zaitegi euskaltzain laguntzaile jaunak, J. San Martin idazkari dala.

Errioxako agintarien partetik: Diputazioko buruordezko den Fernández Sevilla jauna, Instituto de Estudios Riojanos-eko zuzendari den Rodríguez Maimón jauna, eta Institutio bereko buruordezko den Escudero Ortuño jauna eta Monasterio de Yuso-ko priora den Aita Rafael Euba Agustinos Recoletos ordenakoa.

A. Irigaray, J.M. Lojendio eta L. Mitxelena jaunak ezin etorria adiarazi dute.

Ohi den otoitzarekin hasi da batzarra.

Euskaltzainburuaren agurrezko hitzak. Zergatik biltzen garen eta euskaldunontzat Donemiliagak zer errepresentatzen duen, J.J.B. Merino Urrutia jaunaren aurkezpena eta bere inguru horietako ikertze langitzak zer diren. Hauegatik ohorezko euskaltzain izendapena duela Euskaltzaindiaren partetik. Bere agurra, lehenego erdaraz eta gero euskaraz. Ondorean, Latxagaren **Errioxako San Millan, euskal iturri** liburu argitara berriaren aurkezpena egiten du. Eta, azkenik, A. Irigoyen euskaltzain jaunak bere sarrera hitzaldia egingo duela aditzera ematen du.

Arrue eta Satrustegi euskaltzain jaunak lagundurik sartzen da A. Irigoyen jauna batzar gelara.

"Donemiliaga Kukulla eta euskera" du hitzaldi gaitzat. Haseran erdarazko agurra batzartuei. Errioxa, Donemiliako Glosen garaietan Nafarroakoa zala aditzera ematen du, eta Glosetan dauden esaldi biak aztertzen ditu historian ezagutzen dugun euskararekin eta egunotan oraindik erabiltzen dugun euskara biziarekin konparatuz. Esaldiok, "Jzioqui dugu" eta "Guec ajutu ez dugu" dira. Bestalde Irigoyen jaunak dionez, berak aurkitu duen Xgarren mendeko agiri batean, glosak idatzi ziren garai berean, Garzia Santxonis Nafarroako erregeak kapera batzuk eman

zizkiola Donemiliagako monasterioari, "qui vulgo dicitur **Cella alboheta**" (= kela alboheta), eta argi dagoela glosak idatzi ziren garaian inguru hauetan euskaraz egiten zela, eta Nafarroak arabeak hemendik botatzearen ondorioz euskaldundu zela inguru hau ustea okerra dela, zeren agiri hauen argira aurretik ere euskalduna zela ikusten baita. Bukatzean hitzaldiaren erdarazko laburpena adiarazten du.

L. Villasante jaunak ematen dio erantzuna. Irigoyen jaunaren dohaiak eta gloseri buruz duen iritzia agertzen ditu, batez ere "Guec ajutu ez dugu" esaldiaren inguru bildu dituen agiriegatik. Eta, ondorean, euskaltzainburu bezala, euskaltzain osoaren diploma ematen dio.

José Juan Bautista Merino Urrutia jaunak Errioxako euskarari buruzko hitzaldi labur bat ematen du, **la presencia del vascuence en la Rioja y Burgos** gaiaz agiri zaharretan eta toki-izenetan oinharriturik.

Euskaltzainburuak Merino Urrutia jaunaren nortasuna agertzen du, eta Euskaltzaindiaren azken batzarrean erabaki zen araura ohorezko euskaltzain izendapenaren diploma ematen dio.

Ondorean oroitharria agertzea. Gelako horman, marmolezko losan hau irakurtzen da: "**Lehen euskal esaldien mila urtehurrenaren oroitzapenetan. JZIOQUI DUGU. GUEC AJUTU EZ DUGU. La Academia de la Lengua Vasca el Instituto de Estudios Riojanos y la Orden de Agustinos Recoletos en conmemoración del milenario de las primeras frases en lengua vasca. San Millan de la Cogolla 1974 - 6 - 15**".

Bukatzeko, Institutuko de Estudios Riojanos-eko buruordezko den Escudero Ortuño jauna mintzatzen da, batzartuak agurtuaz eta bilinguismoaren alde azalduz, mediku-neurologo den aldetik, kalterik ez-ezik bentajarik aski duela bi hizkuntza edo gehiago mintzatzeak eta psikologiaren aldetik onuragarri dela.

Honela bukatzen da batzarra.

Euskaltzainburu
LUIS VILLASATE

Idazkaria
JUAN SAN MARTIN